

„BINECUVÂNTAT ESTE CEL CE VINE ÎN NUMELE DOMNULUI...”

CUVÂNT – COMUNICARE – TERAPIE

editori

Pr. Paul-Cezar Hârleăoanu • Pr. Emilian-Iustinian Roman
Arhim. Hrisostom Rădășanu • Pr. Cristian-Alexandru Barnea

Acta Simpozionului Internațional
„Dumitru Stăniloae”,
ediția a XI-a, Iași, 15-17 mai 2024

Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Pr. Emilian-Iustinian Roman,
Arhim. Hrisostom Rădășanu, Pr. Cristian-Alexandru Barnea
(editori)

**„BINECUVÂNTAT ESTE CEL CE VINE
ÎN NUMELE DOMNULUI...”**

CUVÂNT - COMUNICARE - TERAPIE

Acta Simpozionului Internațional „Dumitru Stăniloae”
ediția a XI-a, Iași, 15-17 mai 2024

Coordonatori serie:

Pr. conf. univ. dr. Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu
Pr. conf. univ. dr. Emilian-Iustinian Roman
Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea

Comitetul științific al simpozionului (2025):

Pr. conf. univ. dr. Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu
Arhim. dr. Hrisostom Rădășanu
Pr. prof. univ. dr. Ioan C. Teșu
Pr. conf. univ. dr. Gheorghe Holbea
Pr. conf. univ. dr. Emilian-Iustinian Roman
Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea
Secretar științific: Pr. asist. univ. dr. Gheorghe Mihalache

Comitetul de organizare (2025):

Pr. conf. univ. dr. Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu
Arhim. dr. Hrisostom Rădășanu
Pr. conf. univ. dr. Emilian-Iustinian Roman
Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea
Pr. dr. Lucian Filip
Pr. asist. univ. dr. Gheorghe Mihalache

Referent lingvistic (limba engleză): Conf. univ. dr. Sorina Chiper

Redactor: Cristina Muraru

Tehnoredactor: Alina Andrei

Design copertă: Ștefan Pintilie

Prepress: Leonard Lunguleac

Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI

Tel.: +40 374704804

E-mail: editura@doxologia.ro

 Editura Doxologia

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor aparține integral autorilor.

Comenzi:

<http://edituradoxologia.ro>

Email: comenzi@edituradoxologia.ro

Tel.: +40 724550463

© Doxologia, 2025

ISSN: 2821 – 6806

ISSN-L 2821 – 6806

ISBN 978-630-301-210-0

Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Pr. Emilian-Iustinian Roman,
Arhim. Hrisostom Rădășanu, Pr. Cristian-Alexandru Barnea
(editori)

**„BINECUVÂNTAT ESTE CEL CE VINE
ÎN NUMELE DOMNULUI...”
CUVÂNT - COMUNICARE - TERAPIE**

Acta Simpozionului Internațional „Dumitru Stăniloae”
ediția a XI-a, Iași, 15-17 mai 2024

DOXOLOGIA
Iași, 2025

CUPRINS

Argument editorial	9
---------------------------------	---

Deschiderea oficială	13
-----------------------------------	----

Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei	15
Prof. univ. dr. Liviu-George Maha	17
Conf. univ. dr. Constantin-Iulian Damian	20
Moderator: <i>Pr. prof. univ. dr. Ion Vicovan</i>	

Dezbateri publice: Necuvintele. Exprimare & aproximare

<i>(Preasfințitul Benedict Bistrițeanul, Pr. Răzvan Andrei Ionescu, Pr. Nicolae Dima)</i>	26
---	----

Conferința inaugurală: Words of Eternal Life

<i>(Fr. Josiah Trenham)</i>	73
-----------------------------------	----

I. Înainte și după Babilon (I): biografia cuvântului

Răzbunarea lui Hamlet sau Babilonul creștinătății

<i>(Prof. univ. dr. Codrin Liviu Cuțitaru)</i>	89
--	----

Puterea vindecătoare a Cuvântului

<i>(Pr. prof. univ. dr. Nicușor Beldiman)</i>	99
---	----

II. Înainte și după Babilon (II): sensurile comunicării

Cuvântul între moarte și viață

<i>(Pr. prof. univ. dr. Constantin Coman)</i>	111
---	-----

„Cartea pentru urechi” și sensurile comunicării

<i>(Teodora Stanciu)</i>	123
--------------------------------	-----

Bellum omnium contra omnes: comunicare și adevăr

<i>(Pr. univ. dr. Constantin Sălăvăstru)</i>	128
--	-----

III. Înainte și după Babilon (III): patologii și terapii

Adame unde ești? O călătorie de la moarte la viață

(*Maica Sofronia Rădulescu*) 147

Cuvântul sub asediul necuvintelor sau despre epopeea emoticoanelor de la complementar la esențial

(*Conf. univ. dr. Constantin-Iulian Damian*) 153

IV. Crizele comunicării în post-adevăr

Adevăr și interpretare

(*Prof. univ dr. Lucia Cifor*) 181

Comuniune sau/și comunicare? Despre o etică a dezacordului în Biserică

(*Lect. univ. dr. Andreea Preda și Pr. conf. univ. dr. Radu Preda*) 192

Adevăr și „adevăruri”: categorii ireconciliabile?

(*Pr. conf. univ. dr. Roger Coresciuc*) 207

V. Anomalii ale comunicării în spațiul digital

„Turnura lingvistică” și „structura” ca formă a trăirii în teologia Părintelui Dumitru Stăniloae

(*Pr. lect. univ. dr. Gheorghe Nichifor Tănase*) 223

Valențe ale timpului în contextul digitalizării

(*Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea*) 248

VI. Pr. Dumitru Stăniloae: comori ale gândirii

Părintelui Dumitru Teologul

„De pe dealurile bucuriilor, în văile necazurilor...”: Învățătura Părintelui Dumitru Teologul privind răbdarea încercărilor cu nădejde

(*Pr. prof. univ. dr. Ioan C. Teșu*) 273

Filocalia ca mărturie de lumină și speranță în timpuri grele.

Despre volumul VI al Filocaliei

(*Dumitru Horia Ionescu*) 287

Hristologia Sfântului Dionisie Areopagitul și formula lui „o nouă lucrare teandrică” explicată și aprofundată de Sfântul Maxim Mărturisitorul (Prof. univ. dr. Vasile Cristescu)	300
--	-----

VII. Logosul și vindecarea cuvintelor I

Hristos, Vindecătorul, în Tainele Bisericii. O abordare teologico-liturgică (Pr. prof. univ. dr. Viorel Sava)	319
Este posibilă digitalizarea credinței? (Răzvan Bucuroiu)	347

VIII. Logosul și vindecarea cuvintelor II

Farmacia din Casa Domnului sau despre efectul taumaturgic al cuvântului cultic (Pr. conf. univ. dr. Dan Sandu)	353
Inimă, suflet, dialog: vindecarea prin Cuvânt și paradigma sănătății în cardiologia bazată pe dovezi (Conf. univ. dr. Alexandru Burlacu, Preasfințitul Nichifor Horia)	365
Concluziile simpozionului (Pr. prof. univ. dr. Ion Vicovan)	386
Bibliografie generală	393
Index	417

ARGUMENT EDITORIAL

În cadrul Săptămânii Academice, 13-17 mai 2024, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, a organizat două evenimente recurente, „Studia Theologica Doctoralia” cu tema: *Discursul teologic, cuvântul care zidește și vindecă. Valențe ale cercetărilor doctorale actuale*, 13 - 14 mai 2024, ediția a XVI-a, coordonată de Pr. prof. univ. dr. Viorel Sava și Simpozionul Internațional „Dumitru Stăniloae”, ediția a XI-a, Iași, 15-17 mai 2024, intitulat: „*Binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului...*”. *Cuvânt - Comunicare – Terapie*, organizat de Pr. prof. univ. dr. Ion Vicovan, Decanul Facultății noastre de Teologie. Ambele evenimente academice s-a încadrat în tematica stabilită de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care, în ședința sa de lucru din 9 februarie 2023, a hotărât că 2024 este *Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți*, în Patriarhia Română.

Ca și în edițiile anterioare, simpozionul a debutat cu festivitatea de deschidere în cadrul căreia am fost binecuvântați prin prezența Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, gazdă și organizator împreună cu Facultatea noastră de Teologie. În cuvântul său, Părintele Mitropolit Teofan a arătat valoarea Cuvântului care schimbă și înnoiește vieți: „Facultatea de Teologie din Iași are bucuria, în această săptămână, de a fi gazdă a două întâlniri dedicate cuvântului care vindecă: *Discursul teologic, cuvântul care zidește și vindecă* este tema celei dintâi și *Cuvânt-comunicare-terapie* a celei la a cărei deschidere ne aflăm acum. Nădăjduim ca cele rostite aici să limpezească, să clatine pentru «a rămâne cele neclătinate», să provoace, să aducă răspuns. În cele dintâi și în cele din urmă, să fie cuvânt tămăduitor sau să tindă a fi. Așa să ne ajute Dumnezeu!”.

Domnul Rector, Prof. univ. dr. Liviu-George Maha, la rândul său, a subliniat colaborarea Universității cu Mitropolia Moldovei și Bucovinei, în favoarea comunității și a viitorului ei: „Este o temă interesantă. [...] Și comunicarea aduce o valoare adăugată deosebită rezultatelor pe multiple planuri și de aceea m-am bucurat că acea comunicare și acele cuvinte pe care le-am simțit, și spuse și nespuse, în ultimul timp au avut un efect deosebit atât asupra mea, cât și asupra celorlalți. Și sunt teme interesante, sunt teme importante și de aceea mă bucur că pot participa la acest eveniment. Sper ca și lucrările care văd deja că au fost publicate sau vor fi publicate să poată fi consultate de mine în perioada următoare.

Vă transmit urări de succes pentru toți cei care vor participa la lucrări și vă dau asigurări din partea mea, atât personal cât și instituțional, că Universitatea va rămâne totdeauna aproape de Facultatea de Teologie”.

Deschiderea simpozionului a fost moderată de Pr. prof. univ. dr. Ion Vicovan, a cărui experiență didactică, organizatorică a dat frumusețe și a îmbogățit evenimentul. A urmat intervenția Domnului Conf. univ. dr. Constantin-Iulian Damian, din partea Comitetului științific, care a urat urează tuturor participanților „cuvânt cu putere multă, capabil să schimbe minți și să miște inimi, iar auditoriului urechi de auzit și ochi de văzut, astfel încât, la finalul celor trei zile, și unii, și ceilalți să ne aflăm mai aproape de scopul vieții noastre, Cuvântul care este «Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul (Ioan 1, 9)»”.

Ziua întâi a debutat cu dezbaterea publică „Necuvintele. Exprimare & aproximare”, iar invitații care ne-au odihnit inimile au fost: Preasfințitul Benedict Bistrițeanul (*Restaurarea cuvântului, restaurarea tăcerii, în comunicarea actuală*) și Pr. Răzvan Andrei Ionescu (*De la cuvânt, prin ne-cuvânt, spre Cuvântul*), sub bagheta de moderator a Pr. Nicolae Dima. Conferința inaugurală, din dimineața zilei următoare, *Comunicarea de Sine a lui Dumnezeu și teologia*, a Pr. Josiah Trenham, invitatul nostru special din California, a făcut neîncăpătoare sala „Justin Moisescu” a Centrului Eparhial Iași.

Sesiunile ulterioare *Înainte și după Babilon: biografia cuvântului; sensurile comunicării; patologii și terapii; Crizele comunicării în post-adevăr; Anomalii ale comunicării în spațiul digital; Logosul și vindecarea cuvintelor* au adunat *on line* și *on site* numeroși participanți care s-au bucurat de invitații noștri care au abordat teme variate: *Răzbunarea lui Hamlet sau Babilonul creștinătății*, Prof. univ. dr. Codrin Liviu Cuțitaru; *Puterea vindecătoare a Cuvântului*, Pr. prof. univ. dr. Nicușor Beldiman; *Cuvântul între moarte și viață*, Pr. prof. univ. dr. Constantin Coman; *„Cartea pentru urechi” și sensurile comunicării*, doamna Teodora Stanciu; *Bellum omnium contra omnes: comunicare și adevăr*, Prof. univ. dr. Constantin Sălăvăstru; *Iertarea: valențe profilactic-curative*, Prof. univ. dr. Adrian Opre; *Adame unde ești? O călătorie de la moarte la viață*, Maica Sofronia Rădulescu; *Cuvântul sub asediul necuvintelor sau despre epopeea emoticoanelor de la complementar la esențial*, Conf. univ. dr. Iulian-Constantin Damian, *Adevăr și interpretare*, Prof. univ. dr. Lucia Cifor; *Comuniune și/sau comunicare? Despre o etică a dezacordului în Biserică*; Pr. conf. univ. dr. Radu Preda; *Adevăr și „adevăruri”: categorii ireconciliabile?*, Pr. conf. univ. dr. Roger Coresciuc; *„Turnura lingvistică” și „structura” ca formă a trăirii în teologia Părintelui Dumitru Stăniloae*, Pr. lect. univ. dr. Gheorghe Nichifor Tănase; *Valențe ale timpului în contextul digitalizării*, Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea; *Impactul revoluției digitale asupra creierului și comportamentului uman*, Arhid. lect. univ. dr. Adrian Sorin Mihalache; *Hristos, Vindecătorul, în Tainele*

Bisericii. O abordare teologico-liturgică, Pr. prof. univ. dr. Viorel Sava; *Este posibilă digitalizarea credinței?*, Răzvan Bucuroiu; *Cuvântul care zidește*, Prof. dr. Cristian Lupașcu; *Farmacia din Casa Domnului sau despre efectul taumaturgic al cuvântului cultic*, Pr. conf. univ. dr. Dan Sandu; *Inimă, suflet, dialog: vindecarea prin Cuvânt și paradigma sănătății în cardiologia bazată pe dovezi*, Conf. univ. dr. Alexandru Burlacu și Preasfințitul Nichifor Botoșăneanul.

Așa cum ne-am obișnuit deja, în fiecare ediție a simpozionului avem o sesiune dedicată Sfântului Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae. Anul acesta, s-a intitulat *Comori ale gândirii Părintelui Dumitru Teologul*, iar invitații ne-au purtat cu delicatețe în universul de gândire și de viață al celui mai mare teolog ortodox al secolului al XX-lea: *„De pe dealurile bucuriilor, în văile necazurilor...”*. *Învățătura Părintelui Dumitru Teologul privind răbdarea încercărilor cu nădejde*, Pr. prof. univ. dr. Ioan C. Teșu; *Filocalia ca mărturie de lumină și speranță în timpuri grele. Despre volumul VI al Filocaliei*; Dumitru Horia Ionescu; *Hristologia Sfântului Dionisie Areopagitul și formula lui „o nouă lucrare teandrică” explicată și aprofundată de Sfântul Maxim Mărturisitorul*, Prof. univ. dr. Vasile Cristescu.

Dar Simpozionul nu se desfășoară doar în zilele pline de solemnitate de la Iași, ci și în diferite alte locuri din regiunea Moldovei. Astfel, cadre didactice, precum și colaboratori din comunitatea facultății noastre au susținut ateliere în diferite licee și seminarii teologice din Mitropolia Moldovei și Bucovinei: Pr. lect. univ. Gabriel Nastasă, *Muzica - mijloc de comunicare a ne-cuvântului*, Colegiul Național „Roman Vodă”, Roman; Pr. conf. univ. Roger Coresciuc, *Cuvântul Scripturii în erminia Sfinților Părinți*, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Gheorghe” din Botoșani; Pr. conf. univ. dr. Emilian Roman, *Necesitatea cunoașterii canoanelor și a legiurilor bisericești și laice pentru pastorație*, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” din Dorohoi, județul Botoșani; Pr. conf. univ. dr. Cătălin Vatamanu, *Vocație și responsabilitate teologică în post-modernitate*, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Botoșani; Pr. conf. univ. dr. Niță-Danielescu Daniel, *Despre binecuvântările, binefacerile și modestia unui arhiepiscop de odinioară, mitropolitul Iacov Stamati (1792-1803)*, Colegiul Național Pedagogic „Vasile Lupu” din Iași; Pr. lect. dr. Cristian-Alexandru Barnea, *Generația conectată. Viața între offline și online*, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” din Iași; Monahia lect. univ. dr. Polixenia Nistor, *De la cuvânt la vindecare. Importanța comunicării autentice în relația cu adolescenții*, Liceul Teologic Ortodox „Cuvioasa Parascheva” Agapia, jud. Neamț; Diac. Asist. dr. Gheorghe Mihalache, *Profilul misionarului ortodox între îndemnul „Vino și vezi!” (Ioan 1, 46) și atitudinea „Dacă aceștia vor tăcea, pietrele vor vorbi.” (Luca 19, 40). Persoană - Mesaj – Vocație*, Liceul Teologic Ortodox „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Piatra Neamț; Arhid. dr. Ilarion Argatu, *Trei strategii parentale în cartea I Regi sau cum să crești*

în Casa Domnului, Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi” Mănăstirea Neamț, jud. Neamț; Diac. asist. univ. dr. Petru Cernat, *Comunicare și învățare. Specificul generației iGen*, Liceul Tehnologic „Ion Nistor”, Vicovu de Sus, jud. Suceava, Lect. univ. dr. Alexandru Prelipcean, *Cum citim textele hagiografice? De la mit la realitate*, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava; Pr. asist. univ. dr. Brînză Bogdan, *Terapia prin comuniune*, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur” din Huși, jud. Vaslui; Pr. CS dr. Liviu Petcu, *Puterea cuvintelor și entuziasmul în vorbire - între tradiție și actualitate*, Colegiul Național din Iași; Diac. asist. univ. dr. Petru Cernat, *Dependența digitală și impactul asupra comunicării interpersonale*, Colegiul Național „Vasile Alecsandri” din Iași.

După cum se poate observa, editarea volumului, precum și organizarea ediției a XII-ea sunt realizate de noua echipă a conducerii facultății noastre, coordonată în prezent de Pr. conf. univ. dr. Paul-Cezar Hârleșanu.

Înainte de a încheia, ne dorim să aducem mulțumire Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Teofan pentru binecuvântarea, grija și prezența la sesiunile simpozionului, distinșilor membri ai comitetului științific, colaborării excelente cu sectorul de învățământ la Centrului eparhial Iași, precum și Editurii Doxologia, Agenției de Știri „Basilica”, Radioului și Televiziunii „Trinitas”, ziarului „Lumina” pentru suținerea mediatică a simpozionului. În mod cu totul aparte, dorim să aducem mulțumiri studenților și voluntarilor de la Colegiul „Sfântul Nicolae”, dar și tuturor participanților, care au fost prezenți față către față sau *on line*, din Iași sau de la Chișinău, din țară sau din străinătate.

Editorii